

Секція 1

ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА КОНКУРЕНТНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПОВНОМАШТАБНОЇ ВІЙНИ НА ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Андрющенко І.С., канд. екон. наук, доц.
Державний біотехнологічний університет

Нікому в сучасному світі достовірно не відомо, як має працювати економіка під час війни. Адже принципи функціонування ринкової економіки мирного часу радикально відрізняється від принципів військової економіки, що, як наслідок, призводить до необхідності радикальної трансформації державного бюджету, фокусуючи основний відсоток видатків на оборону країни [1, с. 179].

Початок повномасштабної війни призвів до колосальних витрат на ведення збройної боротьби з агресором і фінансування соціально-економічних потреб країни. З кінця лютого 2022 року обсяг бюджетних видатків був переорієнтований на першочергове фінансування військових потреб.

Побудувавши діаграму видатків Державного бюджету України за 2021 та 2023 роки (рис. 1 та 2) бачимо радикальні зміни спрямованості видатків.

Рис. 1. Видатки Державного бюджету України за 2021 р. [2]

Рис. 2. Видатки Державного бюджету України за 2023 р. [3]

До війни пріоритетність належала наступним категоріям: соціальний захист та соціальне забезпечення, загальнодержавні функції, міжбюджетні трансферти, економічна діяльність, громадський порядок, безпека, судова влада.

Після початку воєнних дій пріоритетність належить наступним категоріям: оборона, громадський порядок, безпека, судова влада, соціальний захист та соціальне забезпечення. На оборону в мирний час було виділено 8,56% бюджету, у 2023 році показник збільшився на 43,69% і становив 52,25% видатків Державного бюджету України.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» передбачає видатки на рівні 3 трлн. 309 млрд. грн., тобто на 1 трлн. 900 млн. грн. більше, ніж планували витратити в мирний час. Майже половина витрат Державного бюджету 2024 року піде на національну безпеку та оборону – 1 трлн 6 млн гривень. Граничний обсяг дефіциту Державного бюджету України на 2024 рік заплановано на рівні 1 трлн. 486 млрд. грн.

Тож, оптимізація видатків державного бюджету має визначальне значення. В умовах війни, передусім, необхідно забезпечити потреби ЗСУ і оборонної промисловості, фінансування громадян, які постраждали в результаті окупації та військової агресії, на відновлення об'єктів критичної інфраструктури, а також захищених статей бюджету.

Інформаційні джерела:

1. Скорик, М., & Чемерис, Т. (2023). Аналіз впливу повномасштабної війни на державний бюджет України. *Молодий вчений*. 5 (117). С. 179-183. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-5-117-35>

2. Видатки державного бюджету України в 2021 р. Київ, 2023. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/expense/2021/>

3. Видатки державного бюджету України в 2023 р. Київ, 2023. <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/expense/2023/>

4. Закон України від 09.11.2023 № 3460-IX «Про Державний бюджет України на 2024 рік» https://mof.gov.ua/storage/files/1__%D0%94%D0%91%D0%A3_2024.pdf